

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
postbus@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Provinciale Staten van Overijssel

Inlichtingen bij
H. de Weerd
Telefoon 038 499 7507
H.d.Weerd@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
10.01.2023	D2022-12-007075	2022-017866	1 van 4	2		

Onderwerp: Onderzoek Rekenkamer Oost-Nederland naar effectiviteit revolverende fondsen

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:

ter informatie

anders, en wel:

Bijlage I: Rekenkamer Oost-Nederland - Bestuurlijke nota: Een kwestie van lange adem – Effectiviteit fondsen provincie Overijssel

Bijlage II: Rekenkamer Oost-Nederland Effectiviteit Overijsselse fondsen Nota van bevindingen

De bijlagen zijn als aparte documenten te raadplegen via Notubiz

De Rekenkamer Oost-Nederland (hierna Rekenkamer) heeft in december 2022 haar onderzoek naar revolverende fondsen afgerond. In 2017 publiceerde de Rekenkamer een onderzoek naar de governance van de revolverende fondsen Innovatiefonds Overijssel (IFO) en Energiefonds Overijssel (EFO) op het gebied van energie en innovatie. Voor een onderzoek naar de effectiviteit van deze fondsen was het toen nog te vroeg. Inmiddels zijn IFO en EFO acht jaar of langer operationeel, waardoor het moment is gekomen om naar de effectiviteit te kijken. De verwachtingen over de bijdrage van de fondsen aan het oplossen van maatschappelijke opgaven zijn onverminderd groot. Daarom heeft de Rekenkamer dit onderwerp onderzocht.

Het resultaat van het rekenkameronderzoek is vastgelegd in twee nota's, te weten:

- bestuurlijke nota: "Een kwestie van lange adem – Effectiviteit fondsen provincie Overijssel";
- nota van bevindingen: "Effectiviteit Overijsselse fondsen".

De bestuurlijke nota – met de conclusies en aanbevelingen - is 7 december 2022 aan u aangeboden. In deze brief reageren wij op de aanbevelingen. We kunnen ons vinden in het geschetste beeld. De Rekenkamer geeft een helder, inhoudelijk accuraat en goed leesbaar overzicht, met een aantal logische aanbevelingen.

Datum verzending
10.01.2023

Aanleiding

In het onderzoek naar de effectiviteit van de fondsen staat de volgende vraag centraal:
In hoeverre dragen de Overijsselse revolverende fondsen bij aan het realiseren van provinciale beleidsdoelen?

Het onderzoek is vervolgens opgebouwd aan deelvragen op de volgende vier domeinen:

- Maatschappelijke doelen
- Doeltreffendheid (effecten van de fondsen)
- Functioneren van het fonds (financieel rendement)
- Informatievoorziening PS

De aanbevelingen

De Rekenkamer geeft in haar onderzoek een zestal aanbevelingen:

Aanbeveling 1

PS: Verzoek GS om de beoogde maatschappelijke doelen van het Innovatiefonds concreter te maken zodat vast te stellen is of doelen worden behaald.

De maatschappelijke doelen van IFO zijn niet op een andere manier concreet gemaakt dan via werkgelegenheid. Wanneer een concrete doelstelling ontbreekt, is niet duidelijk met welke gegevens zicht geboden kan worden op doelbereik en ontbreekt een referentiekader om gegevens tegen af te zetten om een uitspraak te doen of doelen zijn bereikt.

Reactie op aanbeveling 1

De doelstellingen van IFO zijn:

- innovatie stimuleren
- ondernemerschap versterken;
- de totstandkoming van 'cross-overs' ondersteunen
- bijdragen aan de exportwaarde van bedrijven en werkgelegenheid

De observatie van de Rekenkamer dat bij IFO – met uitzondering van werkgelegenheid - geen meetbare doelen zijn gesteld, wordt gedeeld. Dit maakt het lastig om een uitspraak te doen over de effectiviteit. In overleg met de fondsbeheerder zullen wij bespreken hoe wij voor innovatie kunnen komen tot een aantal *kwantitatieve* doelen met daarbij passende *kwantitatieve* (SMART) indicatoren. Zo wordt duidelijk gemaakt dat innovatie ondersteuning geeft aan verschillende relevante maatschappelijke transitieën en een veerkrachtige Overijsselse economie. Hierbij zullen we ook aandacht geven aan innovatieve doelen zoals een meer energiezuinige, schone en circulaire productie.

De behoefte en inzet van fondsmiddelen in het algemeen verloopt anders dan bij aanvang van fondsen werd verondersteld. Het laat zien hoe groot de invloed is van omgevingsfactoren, zeker in een conjunctuurgevoelige kapitaalmarkt: of en in welk tempo een fonds middelen uit kan - maar ook wil - zetten, is afhankelijk van de rente- en prijsontwikkelingen en de bereidheid van anderen om mee te investeren/ financieren. Daarnaast moet de fondsbeheerder ook nog rekening houden met de randvoorwaarden en de opdracht die hij vanuit de provincie krijgt. Deze wisselingwerking komt in het rapport beperkt naar voren.

Aanbeveling 2

PS: Verzoek GS om bij het Innovatiefonds voor een vollediger zicht op het rendement van het Innovatiefonds de fondsbeheerder (opnieuw) te laten rapporteren over het financiële rendement van fonds-in-fonds-investeringen zowel binnen als buiten de provincie.

Het gevolg van het inzetten van fonds-in-fonds-investeringen is dat niet alle investeringen in de eigen provincie terecht komen. Door alleen te rapporteren over de investeringen in de eigen provincie wordt een niet volledig beeld geschetst van de resultaten van fonds-in-fonds-investeringen

Reactie op aanbeveling 2

Deze aanbeveling is goed op te volgen en ook van toegevoegde waarde. Eerder deed het fonds dit ook op deze manier. We zullen hier in overleg met de fondsbeheerder invulling aan geven.

Aanbeveling 3

PS: Realiseert u zich dat het instellen van een fonds tot gevolg heeft dat pas na ruim tien jaar er zicht geboden kan worden op de effectiviteit van een fonds.

Er is een (zeer) lange adem nodig om een uitspraak te kunnen doen over de effectiviteit van fondsen. Dat is grotendeels inherent aan het instrument. Het is belangrijk voor PS om zich dit te realiseren, omdat het meerdere politiek-bestuurlijke periodes zal duren voor (eind)effecten van fondsen zichtbaar worden.

Reactie op aanbeveling 3

De benoemde lange adem beoordelen wij als positief en zelfs als noodzakelijk voor behartiging van de voorliggende maatschappelijke opgaven. Met onze fondsen steunen wij veelal grote transitie, lange-termijn hervormingen. Dit zijn per definitie langdurige processen. Dat is ook de reden deze opgaven te beleggen bij fondsen: op gezonde afstand, maar zo georganiseerd dat wij kunnen bijsturen wanneer dat nodig is. In dat bijsturen heeft u een nadrukkelijke rol en betrokkenheid. Met elkaar bepalen we of de besteding van de middelen via fondsen nog steeds passend is bij de opgave en voldoende bijdraagt aan die opgave. Iedere vier jaar toetsen we of het instrument 'verbonden partij' nog steeds het meest geschikt is om de maatschappelijke opgave te realiseren.

Aanbeveling 4

PS: Verzoek GS om - in overleg met de fondsbeheerder - een termijn te bepalen waarop de doelen van het Innovatiefonds gerealiseerd moeten zijn.

Bij IFO zijn er (revolverendheid uitgezonderd) geen einddata voor de realisatie van de fondsdoelen vastgelegd. Het is van belang om wel vast te leggen wanneer verwacht wordt dat fondsdoelen bereikt worden, omdat dan gekeken kan worden of de tussentijdse realisatie op schema ligt.

Reactie op aanbeveling 4

Wij stellen voor deze aanbeveling over te nemen en concreet te maken. Dit geldt in ieder geval voor het beoogde werkgelegenheidseffect. Wij stellen voor om over deze aanbeveling – in samenhang met aanbeveling 1 - in overleg te treden met de fondsbeheerder van IFO (i.c. Oost NL).

Aanbeveling 5

PS: Verzoek GS om de controlerende rol van PS te faciliteren door:

- a. in de jaarverslagen niet alleen de gerealiseerde prestaties op te nemen, maar ook de streefcijfers.*
- b. te streven naar het zo consequent mogelijk weergeven van zo vergelijkbaar mogelijke informatie.*

De informatievoorziening aan PS over de fondsen is de afgelopen jaren verbeterd. Desalniettemin zijn er nog enkele aandachtspunten waarop de informatievoorziening aan PS nog verder verbeterd kan worden, waardoor zij hun controlerende rol ten aanzien van fondsen nog beter kunnen invullen. Dit is van belang omdat het gaat om 'provinciaal geld op afstand'.

Reactie op aanbeveling 5

De Rekenkamer constateert dat de informatievoorziening zichtbaar is verbeterd. Daarbij onderkennen we dat er nog verbeteringen mogelijk zijn. Wij zien bijvoorbeeld aan de hand van het Rekenkameronderzoek dat onze eigen verantwoording nog onvoldoende gestandaardiseerd is, waardoor informatie over de jaren heen wisselend wordt gepresenteerd (per fonds, maar ook tussen fondsen).

De suggestie van de Rekenkamer (onder a) om naast de prestaties ook de streefwaarden op te nemen, zullen we overnemen. Aanbeveling 5b is begrijpelijk, maar heeft wel voeten in de aarde, omdat de structuur, de funding en de activiteiten van de fondsen verschillen. Ten aanzien van het aanleveren van cijfers gelden daarnaast bestaande – uiteenlopende – afspraken met de afzonderlijke fondsbeheerders. We zullen onderzoeken waar de informatievoorziening aan uw Staten verbeterd kan worden.

Tenslotte wijzen we op de voornemens in het statenvoorstel Kadernota verbonden partijen voor optimalisatie van de informatievoorziening aan uw Staten over alle verbonden partijen door:

- betere ontsluiting/rubricering van de informatie over onze verbonden partijen in Notubiz;
- een inwerkprogramma verbonden partijen voor nieuwe Statenleden en het aanbieden van informatiebijeenkomsten, waaronder een Fondsendag.

Aanbeveling 6

PS: Verzoek GS een jaar na de behandeling van dit rapport inzicht te geven in de implementatie van de aanbevelingen.

Reactie op aanbeveling 6

Wij zullen u over een jaar schriftelijk informeren over de uitvoering van de aanbevelingen.

Met vriendelijke groet,
Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg